

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Administrația strada Gărei No. 25

Abonamentul 10 Lei pe an

Destituirea d-lui Koiciu

Dăm astăzi locul de onoare celui mai important fapt al zilei, revocarea d-lui Mihail Koiciu, din demnitatea de primar al Constanței, explicând că, *revocarea* unui Primar este cea din urmă pedeapsă ce se poate aplica în funcțiunile electivă, egală cu *destituirea* unui funcționar numit într-o slujbă oare-care de guvern.

Iată Inaltul Decret Regal publicat în Monitorul Oficial de la 10 Iunie a. c.:

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului nostru secretar de Stat la departamentul de interne sub No. 10552;

În virtutea art. 62 din legea comunelor urbane, combinat cu art. 47 din legea organică a Dobrogei.

Am decretat și decretăm:

Art. I. D. M. Koiciu se revoacă din funcțiunea de primar al orașului Constanța, pentru motivele expuse în suscitatul raport.

Art. II. D. Eustațiu C. Schina, deputat și membru în consiliul țisei comune, se numește în funcțiunea de primar al orașului Constanța.

Art. III. Ministrul nostru secretar de Stat la departamentul de interne este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 9 Iunie 1897.

CAROL.

Ministrul de interne,

M. Pherekyde.

No. 2304.

Raportul d-lui ministru de interne către M. S. Regele.

Sire,

Orașul Constanța, din cauza situației sale excepționale ca primul port de mare al țării și ca cea mai importantă

stațiune balneară, are nevoie de o administrație înțeleaptă, harnică și prevădătoare, care să satisfacă toate cerințele actuale și să pregătească repede și sigura dezvoltare a acestui centru de mare viitor comercial pentru întreaga țară.

Din raportul cu No. 3786, ce mi-a înaintat d. prefect respectiv, constat cu părere de rău că în orașul Constanța nu se poate dice că avem o administrație destoinică și conștientă de menirea ei.

Pentru a învedera, Sire, nepriceperea și chiar reaua credință ce se observă mai în toate actele actualei administrații comunale, mi voi permite a Vă cita câte-va fapte:

În contra avisului consiliului comunal, a dispozițiilor legii de comptabilitate și în pagubă vedită a comunei, primarul adjucecă fără licitație închirierea casinului comunal asupra vechiului întreprinzător, al cărui contract fusese denunțat în anul trecut din cauza purtării sale incorecte față cu publicul. Faptul acesta e cu atât mai grav, cu cât s'au prezentat mai mulți concurenți, cari, de și au oferit prețuri mult mai avantajoase de cât prețul cu care s'a convenit rearendarea, au fost însă înlăturați de către primar.

Un alt fapt:

Nesocotind ordinele repetate ale ministrului, actualul primar a refuzat să dea satisfacere dreptei cereri a d-nului Dimitrie Lalu, de a deschide un drum de trecere de la proprietatea sa în șoseaua Constanța-Mangalia, silind astfel pe d. Lalu să cheme comuna în judecată și să facă a fi condamnată la daune și cheltuieli de judecată.

Cu ocaziunea construirii unui pavilion la spitalul comunei, primarul, cu de la sine putere, în contra regulilor igienice stabilite și a planului deja aprobat, schimbă distanța dintre pavilione

și silește pe antreprenor să continue o lucrare nepotrivită cu planul general și condițiunile sanitare ale unor asemenea clădiri.

Resultatul a fost că comuna o să fie silită să refacă cu noui cheltuieli acest pavilion, care, astfel cum este clădit, amenință să devină o cauză permanentă de infecțiune a bolnavilor.

Ca exemplu de administrație pârținoasă, d. prefect citează următorul caz: autoritatea comunală dispune evacuarea și derămarea casei cu No. 15 din str. Elena; se fac la timp somațiunile legale, dar mai în urmă decisiunea de derămarea nu se mai execută și se dă autorizațiune de a se repara radical acea casa, și aceasta numai pentru motivul că în urma somațiunii imobilul în cesțiune trecuse în proprietatea altei persoane, rudă de aproape a primarului.

Ancheta ce am ordonat asupra actualei administrații comunale, descoperă pe și ce trece noui abuzuri și acte arbitrare și sunt hotărât a sesiza chiar justiția dacă se vor constata.

După cum vedeți, Sire, actele arbitrare, dovețile pipăite de nepricepere și rea credință, precum persistența culpabilă de a nu face nimic pentru înfrumusețarea și propășirea orașului, sunt atâtea considerațiuni cari mi impun îndatorirea de a solicita de la Majestatea Voastră, în virtutea art. 62 din legea comunelor urbane, combinat cu art. 47 din legea organică a Dobrogei, să bine-voiască a semna alăturatul proiect de decret, prin care d. M. Koiciu se revoacă din funcțiunea de primar al orașului Constanța, și se numește în locu'i d. Eustațiu C. Schina, deputat și membru în consiliul țisei comune, numit în această calitate de prefectură prin decisiunea No. 244 din 1897.

Sunt, cu cei mai profunzi respect,

Sire,

Al Majestatei Voastre,

Prea plecat și prea supus servitor,

Ministrul de interne,

M. Pherekyde.

No. 10552.

1897, Iunie 7.

Așa dară, acușările ce noi am adus d-lui Koiciu: de imbecilitate de arbitraritate, de părtinire și rea credință în conducerea afacerilor comunei, sunt pe deplin consacrate, prin Înaltul Decret de mai sus.

Dacă raportul d-lui Ministru de Interne e prea laconic în espunerile ce face, ne vom sili noi a preciza faptele d-lui Koiciu, ca alegător și publicul Constanței să fie pe deplin edificat asupra relei credințe cu care fostul primar a servit interesele orașului Constanța.

Dobrogea Românească, dar Fără Români

Sunt cunoscute pedecile ce se puneau Românilor din afară de Regat și chiar din țară, pentru stabilirea lor în Dobrogea. Din toate campaniile de improprietării, pe întinsele pustietăți ale acestei provincii, n'au profitat decât un număr prea restrâns de economi de vite, deveniți acum mari proprietari rurali; grosul emigrărilor pornite din Banat și Țara Oltului au fost oprite în drum; de fapt nu sunt de cât 5-6 sate, formate cu elemente agricole de peste hotare, în plășile Hârșovei și Medjidiei, între cart Doiran, Făgarașul Nou, Topolog, Mulciova, Arabagi și Urluia, restul acestor elemente fiind împrăștiate prin diferite cătune.

În județul Tulcea, afara de cătuna Casimcea, mai nu sunt Români stabiliți din nou. În acest județ barem n'a fost autorizată stabilirea Românilor de ori-ce proveniență; cei ce s'au putut strecura prin satele Râmnicu-de-sus, Pautelimon, Caciamac, Cuciukioi, Cogelak și alte 2-3 cătune, au trecut ca prin urechile acului. O colonie întreagă, am mai spus, de Români braileni, de pe apa Buzăului, stabiliți la Ivan-Cesmea, au fost goniți cu forța publică în județul Constanța, cătunul Traian, și înlocuiți cu o stransură de familii bulgare, supracreșterea satelor învecinate, formând ați cel mai mare și mai bogat sat bulgăresc în Dobrogea, mereaua cătunei fiind de 6000 hectare, în care fie care locuitor are între 50-100 hectare teren cultivabil. Asemenea în cătunele Duingi, Rîmnicul-de-jos și multe altele din județul vecin.

A fost o mare greșală politică faptul că nu s'a permis stabilirea Românilor în și printre satele compacte de Bulgari, aflate în cea mai frumoasă re-

giune a Dobrogei, plasa Babadag, — o greșală care va rămâne veșnică ne-reparabilă.

Vina mare este că nu s'a făcut nici un studiu preliminar, asupra celor ce erau de întreprins pentru faptuirea colonisării; nici o idee, nici un ideal nu s'a urmărit, în întreaga lucrare, de cât: vinderea pământului cu ori-ce chip.

Continuăm a avea aceeași neprevădere în privința orașelor dobrogene.

De 19 ani stăpânim Dobrogea cu portul maritim Constanța, țăsa plămânii țerei unde se cheltuiesc atâtea milioane, și nu sunt până acum 10 negustori români în oraș; iar în Mangalia, asemenea port maritim, căruia i-ar fi rezervat tot un mare viitor, barem nu este nici unul.

În ori-ce prăvălie vei intra, în orașul Constanța, stațiune balneară, vizitata de deci de mii de Români schela importantă, nu găsești un uceac de negoț român, un hamal în schelă, care să-ți răspundă în limba ta maternă. Înseși autoritățile, oficiile statului, amintă a se instraina.

Camera de Comerț românească, rețuță luni de zile aprobarea statutelor unei societăți cooperative de Români, în Medgidie.

De trei ani s'a votat de consiliul comunei Constanța, darea unor locuri de case în periferia orașului, unor Români, și administrația românească a orașului impune în aplicare hotărîrea consiliului, care s'a arătat așa de generos, după espresia caracteristică a fostului primar d-l Koiciu.

De 2 ani s'a proiectat același lucru în Mangalia, și consiliul comunal, primarul N. Popof, cu ajutorul său D. Arghirovulo, refuză cu încăpăținare, imitând Constanța în neacordarea locurilor.

În acest timp, acești capi ai administrației își vind proprietățile lor de la marginile orașului, tindând să prindă milioane pe cartierurile noi ce formează, în detrimentul edilității publice a orașelor ce administreață.

Cam același lucru, cu alte variante, se petrece și în restul celor-lalte comune urbane din județ.

În câteși 6 comunele urbane, mai nu e un român în administrația comunală; doar așteptăm *Cuzganul*, ce, spre onoarea administrației generale, mai poartă numele de comună și încă urbană, unde *Primarul e Român!* și cu toate acestea $\frac{2}{3}$, din populația județului e românească.

Fără să vrem ne scapă curentul de *miserabil*, da, e *miserabilă* administrația românească a Dobrogei, căci același lucru se petrece și în județul vecin.

Să tacă dar, toate organele din București, care vorbesc altmintrelea.

Românii, e drept, se dezvoltă, cresc, se înmulțesc și prosperă, deși nu în proporție cu elementele eterogene autohtone, dar să se știe, fără concursul administrației, care n'a pus până acum un deget pentru românisarea acestei provincii; din contra pedeci ca aceea de a ținea pe funcționari, pătura cea mai cultă a localității, singurul element românesc în orașe, departe de urnele electorale care trebuie să ne dea pe capul administrațiilor comunale.

N'am cerut altă favoare și nu cerem nimic guvernului central, de când apare acest ziar, de cât accesul la vot și pentru Români, și putința pentru acest element de a se stabili definitiv în orașe, în Constanța pentru care Statul face așa colosale sacrificii, și nu ne aude nimic din Guvernul Român de cinci ani de zile.

Când Domnul Sfânt, ar întreba pe conducătorii Țerei Românești, ce ați făcut în două decenii, pentru dezvoltarea Românisării în patria lui Mireea cel Mare, care ne-a fost redată după atâtea secole, ce ar răspunde ei? Nimic și iar nimic.

Faptul că a fost atâtea sbucimare în sinul guvernului central, spre a se putea numi recomandat un prefect cu sentimente românești, în capul comunei de reședință, justifică îndestul afirmarea noastră.

Facem aceste constatări dureroase și vom reveni altă dată asupra celor ce mai avem de spus în cestiune.

INFORMAȚIUNI

Mecurii la 11 curent a avut loc instalare noului Primar al Constanței, d-l Enstațiu C. Schina, deputat și membru în consiliul acestei comune.

Depunerea jurământului a avut loc în sala ședințelor palatului comunal, cu solemnitate deosebită în prezența d-lui Prefect al județului, a d-lor consilieri comunali și a unui numeros și distins public.

Jurământul a fost precedat de sfeștanie oficiată de protoereul județului Economul G. Rădulescu, asistat de preo-

tul și diaconul Catedralei, după terminarea cărții, d-l prefect Quintescu, recomandând d-lor consilieri pe noul primar și ridicând un pahar cu șampanie, a ținut o prea frumoasă cuvântare, în care idea fundamentală a fost că, să pue o nouă piatră fundamentală la Primăria Constanței, de astă-dată morală și românească, scop pentru care d-sa a stăruit atât de mult ca d-l Schina să primească această funcțiune; bea în sănătatea d-lui Primar și a d-lor consilieri chemați a-i da concursul spre o lucrare de propășire, spornică și demnă de menirea orașului.

D-l Schina mulțumește d-lui prefect de urarea ce i face, promite tot zelul și activitatea d-sale, pentru lucrările multe de făcut, ca orașul să merite atențiunea ce guvernul dă acestui oraș prin enormele sacrificii ce se fac de Stat; ridică paharul, la care asociază pe toți asistenții, în sănătatea M. S. Regelui, a Familiei Regale, a consilierilor comunali și a cetățenilor cari i-au făcut onoarea de asista la această solemnitate atât de spontană și frumoasă.

În tot timpul, muzica militară delectă publicul numeros din curtea și împrejurimele Palatului comunal cu cele mai frumoase arii naționale.

Ast-fel s'a inaugurat o nouă eră de progres ce va începe pentru orașul nostru Constanța.

Dorim din parte-ne cel mai frumos succes d-lui Schina.

Imediat, a doua zi după instalare d-l Schina a convocat consiliul comunal în ședință extra-ordinară pentru ziua de 14 curent, în care s'au discutat și admis mai multe lucrări de edilitate, între cari facerea șoselelor printre magazii de produse, atât de mult și în zadar reclamate până aci.

S'au redus taxele pentru vizitatori de la 12 lei de familie la 10 și de la 8 la 6 lei de persoană; cumpărarea unei etuve pentru medical primar al comunei și pavarea trotuarelor a 3 strade principale cu basalt artificial, urmând că la anul viitor să se contracteze pavarea tuturor stradelor cu basalt artificial. D-nu Primar a mai hotărât facerea șoselei de la magazin la șoseaua spre Hasancea și complectarea șoselei pe str. Mircea-Vodă, până la șanțul orașului. D-l Schina se ocupa serios de proiectul locurilor ce sunt de dat pentru formarea noului cartier, lucrare pe care o ur-

mărește cu cea mai mare stăruință d-l prefect al județului.

Am putea asigura pe petiționari că în curând se va rezolvi și această cestiune, atât de cu nerăbdare așteptată de toți Români.

Asemenea e decisă în consiliu parchetarea cazinului comunal, lucrare contractată deja și care va fi gata cel mult la 5 Iulie viitor. Cazinul reparat și în parte refăcut, după un plan dat de d-l Schina, mobilat din nou, tapisat și ornat cu perdelele și draperiile dăruite de Minister în urma banchetului Regal ce s'a dat astă toamnă, mai ales după ce se va instala și lumina electrică, la 15 Iulie va avea un aspect atât de frumos, ca nu credem să fie altul la nici o stațiune balneară.

D-l Consilier P. Grigorescu, a fost delegat cu conducerea oficiului stărei civile al comunei, vacant de titular de mai multe luni.

La Primărie s'au mai angajat doi piccheri pentru privigherea lucrărilor noi întreprinse.

Luera curios, care denota felul de a administra al d-lui Koicia.

Primăria prin adresa No. 4708 din 17 curent, a cerut cu împrumut, până va realiza facerea lor, 24 roabe necesare serviciului tehnic. Primăria neavând *absolut nici una*, având un buget la drumuri de 140,000 lei!

Din trecutul Dobrogei

Conferință ținută la Congresul didactic din Constanța 1897.

(URMARE)

Administrația și justiția sunt în adevăr garantate pentru asigurarea persoanei, averii și onoarei locuitorilor Dobrogei, fără deosebire de naționalitate. Poporul stăpânitor, românii, n'au nici un drept mai mult față cu supușii, egalitatea e perfectă între toți.

Libertatea cea mai largă s'a lăsat tuturor pentru a-și exprima în voce dorințele, fie prin graiu, fie în scris, de cari s'a vădit că Dobrogenii uséză fără nici o pedică. Școala și Biserica tuturor naționalităților n'a suferit nici o stănjiniere, iar pentru progresarea negoțului s'a făcut și se face ne-încetat căl de comunicație și tot felul de înlesniri, pe cari cu toții le scim, le vedem la fie-care pas, numai și numai ca nemuririle ce lo-

cuesc acest pământ să prospereze, și să înțeleagă că stăpânirea românească nu e vremelnică.

De necontestat că starea mai mult decât miserabilă în care a fost găsită Dobrogea la Noembrie 1878, data ocupației ei de Români, nu s'a putut schimba așa ca totul să meargă în mod mulțumitor pentru toți, însă câtă să se știe, că a aduce îndreptare și ordine în așa scurt timp aci, unde aproape 4 vécari se lucrase din potrivă, aci unde totul era în cea mai mare desordine, este a vroi prea mult, este a pretinde guvernelor să se ia la întrecere cu timpul.

ȘCOALA

În ceea ce privește instrucțiunea de pe timpul Turcilor, voiă areta numai progresele realizate sub români, de ore-ce după cum am spus, un studiu în această privință am întreprins a-l publica în revista „Convorbiri Didactice”.

Numărul școalelor publice urbane de băieți și fete din întreaga Dobroge este de 26 cu 81 institutori și institutore, frecventate de 2088 băieți și 1563 fete, sau în total 3651 elevi și eleve.

Numărul școalelor publice rurale este de 170 cu 178, învătători și învătătoare, frecventate de 7506 băieți și 2680 fete, sau în total 10,186 elevi și eleve.

Afară de aceste școli primare se mai află două gimnasil, unul în Tulcea cu patru clase, frecventat de 99 elevi și altul în Constanța, de o cam dată cu două clase, frecventate de 72 elevi.

Școli private grecești sunt: 3 de băieți și 3 de fete, frecventate de 168 băieți și 114 fete, sau în total 282 elevi și eleve.

Școli bulgărești sunt 4, dintre cari, una de băieți și una de fete, cu curs primar și secundar și 2 mixte, frecventate de 616 elevi și eleve bulgari, și 185 elevi și eleve catolice.

Școli armenesti sunt 2 mixte, frecventate de 73 elevi și eleve.

O școală de băieți rusă, frecventată de 85 elevi.

O școală nemțească mixtă, frecventată 63 elevi și eleve, dintre care 39 catolici, 15 ortodoxi, 6 mosaici, 2 protestanți și unu de altă confesiune.

Prin urmare numărul școlilor private susținute de comunitățile: Greacă, Bulgară, Armeană, Rusă și Germană, este de 13, frecventate de 1204 elevi și eleve.

Școli turcești se găsesc mai pe lângă

fie-care geamie, unde se învață citirea coranului.

BISERICA

Relativ la starea bisericilor din Dobrogea, voi spune în puține cuvinte cele petrecute cu biserica română din Babadag și Tulcea.

Istoricul bisericii din Babadag are o importanță mai mare în împrejurările actuale, de orice se pretinde că a fost a bulgarilor și că s'a luat pe timpul dominației românești, încercând să se dovedească prin această că Românii persecutați pe Bulgari.

Biserica din Babadag, a fost zidită de Români la 1828, fără amestecul cui-va și mai ales al Bulgarilor, cari pe acea vreme nu se găsea măcar unu în acel oraș. Această biserică zidită de Români la 1828, rezidită tot de ei la 1856 a fost administrată numai de ei până la 1856. Aceste două fapte cred că ar fi suficiente pentru a se dovedi că revine dreptul de posesiune asupra bisericii.

În acea dată o parte dintre Bulgari emigrați din Rusia, s'au oprit la Babadag, și neavând biserică, au fost îngăduiți de Români în biserica lor, a contribui la susținerea și a lua parte la administrarea ei. La 1866, când schisma dintre biserica Bulgară și Grecă se declarase și Mitropolitul Grigorie al Bulgarilor, se aședase la Tulcea, au isbutit a înălțura pe Români de la administrarea bisericii și a înlocui limba românească de la oficierea serviciului divin cu limba bulgară.

În timpul dominației Românești, cei în drept au reclamat, și în urma cercetărilor făcute, s'au dovedit cu prisosință că adevărații stăpâni ai bisericii sunt Românii, după care s'a luat de la Bulgari și s'a încredințat vechilor posesori.

Va urma.

Adunarea Deputaților

Sesiunea ordinară 1896—1897.

Sedința de la 10 Februarie 1897

(URMARE)

Și d-lor nici nu puteam noi conservatorii să dăm o altă soluție fără a ne desminți trecutul. Într'adevăr, trebuie să vă aduceți aminte, că atunci când s'a discutat legea Dobrogei, d-l Al. I. a-

hovari a susținut articolul din lege, care acorda aceste drepturi transilvănenilor, d-sa care respresenta opoziția conservatoare de atunci, iar mai târziu când bănățienii, care venise să se stabilească în Dobrogea, au fost goniți de guvernul de atunci, tot d. Alexandru Lahovari, împreună cu repausatul Mihail Kogălniceanu, au interpelat guvernul și au susținut că Românii veniți din Transilvania și din Banat să fie considerați după tradițiile țerei, ca băjenuari, și prin urmare primiți.

Mai am, d-lor, încă o rectificare de făcut.

D. Poenaru-Bordea a îndat administrația d-lui Opranu. N'am nimic de spus. Sunt lucruri începute de d-l Opranu cari au fost părăsite.

Așa, plantarea lacului de la Medjidia care ar fi schimbat clima de acolo și care se începuse așa de bine. D-sa încă a adăugat că tot ce s'a făcut în Dobrogea, s'a făcut numai atunci la început. Și a afirmat aceasta și despre școle. Ei bine nu este exact. Nu știu câți învățători erau când ați căzut de la putere, dar știu că pe la 1890 erau veri-o 120 și am lăsat 170; adică trebuie să fie mai mulți; așa că în această privință a fost un mers constant înainte.

Tot așa cu clădirea de localuri școlare; nu exista județ la noi care să aibă clădiri școlare mai frumoase și mai începătoare ca acelea din Tulcea și Constanța.

Și, d-lor, mai toate sunt făcute prin contribuțiile locuitorilor și—de ce n'am mărturisit lucrul—prin stăruința revizorului școlar Bănescu, a cărui activitate a fost cu totul extraordinară.

Să nu credeți, d-lor, că această înmulțire a școlilor din Dobrogea este lucru ușor.

Cine nu a vizitat școlile noastre din Dobrogea vorbește în necunoștință de cauză. Ele sunt frecventate de români, de greci, de turci, de tătari, de nemți de bulgari, și învățătorul trebuie să învețe mai întâiu românește pe copil și pe urmă să 'l învețe carte; iar în anii d'întăiu trebuie să învețe întâiu el limbile stăine, ast-fel nu poate face nimic. De aceea făcusem eu la Constanța o școală normală de învățători și institutori pentru Dobrogea, școală pe care d-voastră ați desființat-o din dragoste pentru Dobrogea, ori fiind-că era făcută de mine.

(Monitorul Oficial).

Va urma.

De Vîndare

LA D-1

Ioan Philipp

IN

CONSTANȚA

Din cele mai bune

Mașini de Secerat

SIMPLE, CU GREBLE ȘI DE LEGAT
— SNOPI —

din

Fabrica M. CORNICH, „Isbânda“.

Lucrează perfect și sunt ușoare

M A Ș I N I

din cele mai bune și ușoare, din Fabrica GUREVICIU CAHOECHA

Garantază pentru bună lucrare.

În tot sezonul seceratului, întâmplându-se a se strica ori-ce la deasă, voi înlocui cu altă piesă nouă, fără a plăti nu ban.

REZERVE

tot-d'una se afla în depoul meu.

PLUGURI

de OȚEL ȘI FER BĂTUT, cu una, două și trei brăzdare, din cele mai bune și ușoare.

Fiare de Plug

ganrite și neganrite, de oțel lucrate din ciocane, iar nu cum sunt la concurența numai turnate.

PREȚURILE:

No. 7, 1 leu 30 bani. No. 8, 1 leu 50 bani și No. 10, 1 leu și 65 bani bucata.

De vîndare sau dat cu chirie

una locomobilă împreună cu o batoză de la fabrica Clayton în Anglita, de 10 cai putere, puțin uzat.

Doritorii se vor adresa la mîra d-lui Foscolo, în Constanța.

Alex. A. Belcic

— AVOCAT —

Lucrează singur de la 31 Maiu 1897. Consultați la domiciliu în Constanța, Strada Mircea No. 133.

EMIL ANDREIAN

— Licențiat în drept. —

AVOCAT.

Fost judecător la Tribunalul Constanța, domiciliat în strada Mircea-cel-Mare, lângă biserica greacă. Orele de consultație 8—10 a. m. și 6—8 p. m.